

38 BOMEN KRIJGEN EEN NIEUW HUIS IN DORDRECHT

Vaak zijn bomen de dupe van een herinrichting van een straat. In de Merwedestraat in Dordrecht pakt Ingenieursbureau Drechtsteden het anders aan. Daar worden 38 bomen verplaatst in plaats van gekapt. ‘Wij doen er veel aan om groen te behouden en dat mag best wat kosten’, aldus projectregisseur van Ingenieursbureau Drechtsteden Ries van der Pijl. Waarom kiest de gemeente voor het behoud van de bomen en hoe verplaats je zoveel bomen?

De Merwedestraat in Dordrecht ligt al meer dan 70 jaar op dezelfde plek. In de middenberm, waar vroeger de tram reed, zijn in de jaren tachtig bomen geplant. De bomen groeiden en werden beeldbepalend voor de Merwedestraat. Anno 2017 is de weg verouderd en richt de gemeente Dordrecht de weg opnieuw in. De vierbaanstoegangsweg is opnieuw geasfalteerd en verkeersveiliger gemaakt met in- en uitritten. In het nieuwe ontwerp is rekening gehouden met vernieuwingen zoals een lage haag tussen het fietspad aan de bedrijvzijde en de weg, en tussen de weg en de ventweg. Nadeel is dat de in- en uitritten ruimte nodig hebben, die wordt benut door bomen. BTL Bomendienst werd door het ingenieursbureau ingeschakeld om achttien bomen direct te verplaatsen naar hun nieuwe onderkomen en twintig bomen tijdelijk ergens anders te planten in afwachting van een nieuwe standplaats.

De waarde van een boom

‘Puur financieel bekeken is kappen en herplanten goedkoper’, erkent Van der Pijl. En toch kiest de gemeente heel bewust voor het behoud van deze bomen. ‘De gemeente heeft een visie op het behoud van groen en dat mag dan ook wat kosten. De bomen

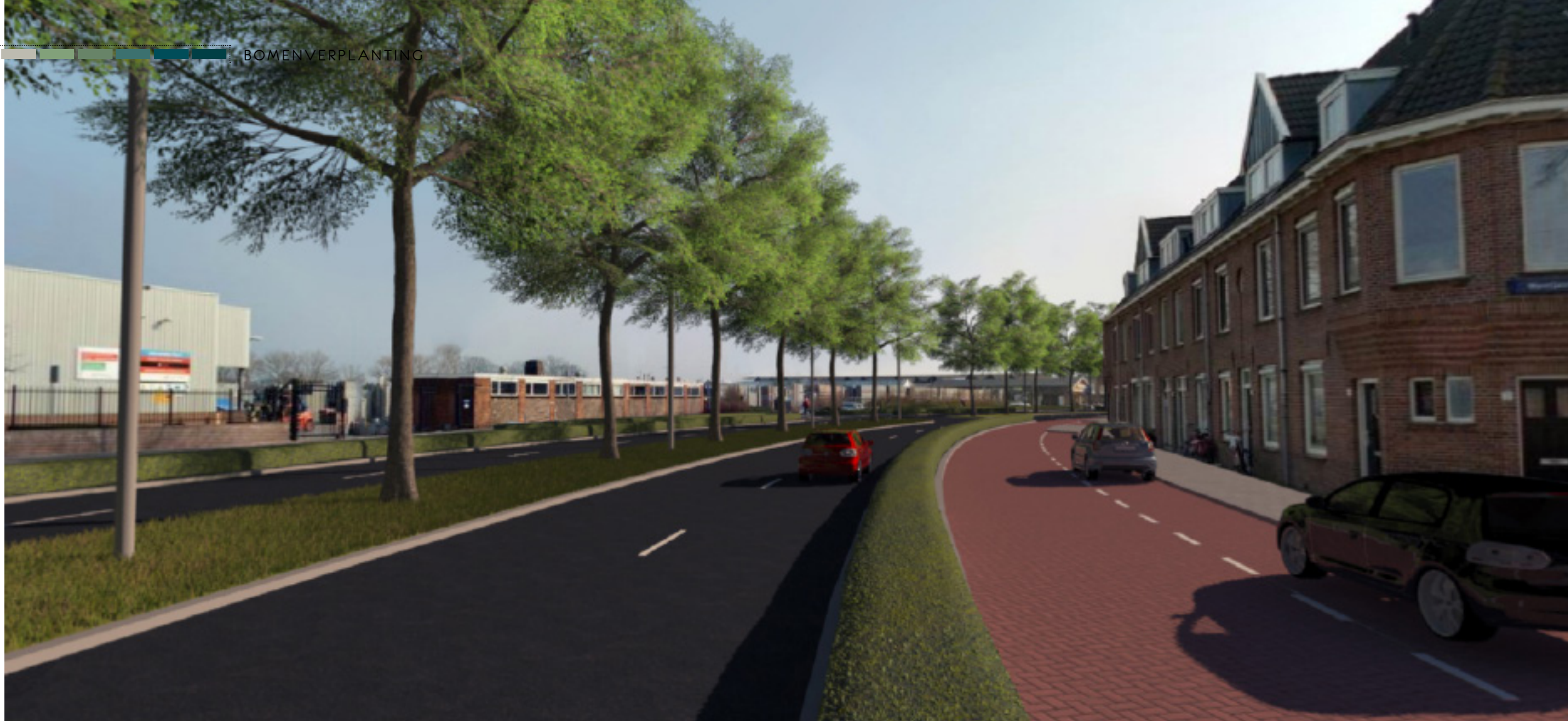
Tijdelijke geplante bomen, wachtend op nieuwe definitieve plek. ‘De bomen vertegenwoordigen een waarde op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid en groenwaarde’, zegt projectregisseur Ries van der Pijl. Foto: BTL

vertegenwoordigen een waarde op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid en groenwaarde. Qua landschappelijke beleving heb je dezelfde boom terug en dat geeft veel meer allure aan je stad.’ Jan Koelstra, Hoofd Uitvoering bij BTL Bomendienst, ziet deze beweegredenen vaker terugkomen bij gemeenten. ‘Er is door de gemeente al veel geïnvesteerd om de bomen op hun huidige grootte te krijgen. Het kost decennia om zulke mooie grote bomen te krijgen, je moet ze planten en vervolgens onderhouden. Grote bomen hebben ook veel bijkomende voordelen, zo vangen ze ongeveer evenveel fijnstof af als tien kleine bomen. Ze verhogen de waarde van vastgoed, vangen meer

regenwater af en zijn goed voor de gezondheid van de bewoners. Als je een nieuw boompje herplant, dan begint het hele proces weer van voren af aan. Er zijn allerlei manieren waarop je inzichtelijk kunt maken wat de waarde van een boom is. We werken ook aan pilots met het programma iTree om nog scherper te krijgen welke opbrengsten een boom genereert. Je kunt een villa neerhalen en een tuinhuisje ervoor terugzetten, dan heb je ook nog steeds een huis, maar niet dezelfde waarde.’

Herplanten of opslaan

De keuze om de bomen te behouden is dus zelfs economisch goed te verantwoorden, maar dan »

Merwedestraat bocht nieuwe situatie Beeld: Gemeente Dordrecht

‘JE KUNT WEL EEN VILLA NEERHALEN EN EEN TUINHUISJE ERVOOR TERUGZETTEN, DAN HEB JE OOK NOG STEEDS EEN HUIS, MAAR NIET DEZELFDE WAARDE.’

moet het technisch en praktisch ook nog mogelijk zijn. De uitvoering van dit project kan opgesplitst worden in twee categorieën: de bomen die direct worden herplant op hun nieuwe locatie en de bomen die eerst naar een opslag gaan. ‘De achttien bomen die direct zijn herplant, zijn over kleine afstanden verplaatst omdat ze net in de route van een in- of uitrit stonden en

niet in de weg staan voor andere bouwwerkzaamheden’, zegt Van der Pijl. Koelstra: ‘Het is het beste als de boom direct in zijn nieuwe groeiplaats gezet kan worden, maar als er nog allerlei machines langs moeten, dan is de kans op schade groot en kun je ze beter opslaan.’

Dat is dus gebeurd met twintig andere bomen. Dat twintigtal is met grote kluit naar een tijdelijk depot in de gemeente gebracht, een stuk braakliggend terrein op de Kerkeplaat, waar ze zijn ingekuuld. Koelstra: ‘Wij verzorgen de bomen op dat depot en zorgen dat ze voldoende water krijgen en in goede conditie blijven.’ In het najaar, als de werkzaamheden zijn afgerond en de bomen hun bladeren hebben verloren, begint de herplant van de platanen. Bijzonder aspect is de boomgrond die in de groeiplaatsen wordt geplaatst. Van der Pijl: ‘We zijn tot de ontdekking gekomen dat het slib uit ons depot de meest ideale boomgrond is voor onze platanen. We gebruiken straks slib, dat we anders afvoe-

ren tegen betaling, voor de groei van bomen – een prachtige circulaire oplossing.’

De keuze voor grondsoort is een van de belangrijke aspecten die komen kijken bij de verplaatsing van bomen. ‘Vaak wordt er grond uitgewisseld naar de nieuwe plek, maar in dit geval is een mooie oplossing gevonden’, aldus Koelstra. ‘Tijdens de uitvoering, het moment van graven en takelen, moet je op zoveel dingen letten. Je moet niet een te klein gat uitgraven, geen wortels doorhakken, de strop voor het hijsen goed aanbrengen en sommige bomen kun je ook beter niet verplanten’, zegt Koelstra. ‘Als de boom in slechte conditie is of ooit is aangereden door een auto met grote wonden tot gevolg, dan kun je er beter voor kiezen om ’m te kappen.’ Ander punt van aandacht tijdens dit project was het middenspanningsnet van Stedin. Van der Pijl: ‘De bomen zijn geplant boven op het middenspanningsnet, een situatie die tegenwoordig in strijd is met vergun-

ningen. We werden daar door Stedin dan ook terecht op gewezen. De bomen helemaal niet meer herplanten in de straat vinden we zonde, dus hebben we samen met Stedin maatregelen genomen om de kabels in de boomgaten te beschermen via klappokers, een soort deelbare buizen.’

Realisatie

De bomen zijn inmiddels verplant en hoofdaannemer BTL Bomendienst plant de twintig bomen in december 2017 op hun definitieve plek in de middenberm weer terug. Daar komen nog eens achttien nieuwe bomen bij. Daardoor ontstaat direct na afronding van de werkzaamheden weer een mooie bomenrij die de Merwedestraat een fraai aanzien geeft. ‘Dit project is best bijzonder’, stelt Koelstra. ‘Vaak gaat het bij bomenverplantingen om kleinere aantallen, maar dat een gemeente zo grootschalig en nadrukkelijk bomen behoudt, komt per jaar misschien enkele keren voor.’

«